

Salines Bassegoda comprèn un territori divers i complex tant en la seva fisonomia com en els seus aspectes socioeconòmics. Aquest Empordà, amagat de la costa i de les xarxes viàries de primer ordre, preserva en el seu interior valors paisatgístics, culturals i naturals d'una gran vàlua. L'Associació de Municipis Salines Bassegoda(1) ens proposa aprofundir en el coneixement del seu territori, per tal de desenvolupar els seus objectius fundacionals: el desenvolupament econòmic i d'infraestructures dins l'àmbit dels divuit municipis; la promoció del turisme rural (natural, cultural i històric); la protecció del medi ambient; la coordinació de les activitats econòmiques i de lleure en el terme d'actuació de l'Associació i la cooperació transfronterera.

Al nord, l'alta Garrotxa i el massís de les Salines són els complexos muntanyosos que donen personalitat a aquest Empordà. Els rius la Muga i el Fluvià defineixen els seus límits a ponent i a llevant. Els aspres i les planes al·luvials conreades ocupen el sector central i sud de Salines Bassegoda.

Som sabedors que l'espai que volen difondre és un espai eminentment rural que té i pateix peculiaritats socials, econòmiques i territorials específiques, i, alhora, que ens cal preservar la nostra identitat territorial, potenciant un model de desenvolupament específic, que mantingui la nostra singularitat i paisatge, per garantir un benestar econòmic i social coherent.

La subcomarca té quatre unitats paisatgístiques de primer ordre: les planes al·luvials, ocupades pels conreus extensius, tacats de masos i granges, separats entre ells per marges o parets

vegetals; els ambients fluvials de la conca de la Muga i el Fluvià; els aspres; i les garrigues, que ocupen els pendents aterratsats. La seva estructura i morfologia testimonien una tasca de segles; la muntanya mitjana i alta del Prepirineu, amb el massís de Salines i l'alta Garrotxa, coronada pel Bassegoda, són la unitat paisatgística que dota de personalitat i identitat aquest territori.

L'embassament de Boadella-Darnius, font de la comarca, presenta unes característiques físiques específiques, i és una peça important del mosaic cromàtic i del paisatge de la zona. Ens mostra la capacitat antròpica de transformació del territori. L'àrea que ocupa aquesta gran làmina d'aigua té un potencial com a elements d'atracció turística que cal desenvolupar amb productes i activitats adients.

Una bona mostra de la transformació del territori pel treball de l'home són les parets de pedra seca i les barraques de vinya o de pastor. La ingent tasca constructiva que ha desenvolupat aquesta arquitectura civil ha dibuixat el paisatge de la major part dels pendents aprofitables per al conreu dels nostres monts, i mostra l'estreta simbiosi dels habitants d'aquest territori amb el clima, la vegetació i l'orografia.

L'evolució socioeconòmica de Salines Bassegoda ha anat íntimament lligada a l'explotació dels seus recursos forestals i

miners: l'alzina surera, les salines i el talc en són bons exemples. La davallada d'aquestes activitats soferta els darrers trenta anys ha produït canvis importants, tant en les estructures poblacionals com en la relació de l'home amb el bosc.

L'escola rural reflecteix el vigor d'un territori. La diversitat d'escoles de Salines Bassegoda mostren una tendència al creixement de l'alumnat i a la consolidació d'un model d'escola rural agrupada en zones, que li possibilita disposar de més recursos humans, materials i econòmics.

Mostra també el canvi demogràfic que els nous corrents migratoris estan produint al món rural. Hi ha recuperació de parelles joves que es ruralitzen per diversos motius i, atesa la poca rendibilitat dels treballs agraris, forestals i ramaders, el món rural també atrau treballadors immigrants dels països de l'est, africans i darrerament sud-americans.

El patrimoni arquitectònic medieval de Salines Bassegoda té una densitat en consonància amb el passat històric i amb la situació geogràfica. Salines Bassegoda era la frontera medieval dels comtats de Besalú i Empúries, terra de friccions i molt poblada en temps reculats. Ara, disposen d'un patrimoni arquitectònic immens, poc valorat i oblidat.

El turisme ha de ser un dels eixos vertebradors de l'economia de Salines Bassegoda; els valors culturals, naturals i paisatgístics garanteixen la creació de múltiples productes turístics a la zona; el centre BTT i el senderisme en són dos bons exemples. La posició

turística i geogràfica de l'Empordà fa de Salines Bassegoda un espai idoni per desenvolupar un turisme natural integrat a la ruralitat que dona identitat a aquest territori.

Aquest Empordà per descobrir, oblidat i marginat en molts aspectes durant les darreres dècades, cal que reivindiqui accions que li permetin desenvolupar-se socialment i econòmicament. Ens cal tenir accessibilitat adient a tots els racons del territori. Seria bo disposar d'un consorci que desenvolupés el PEIN del Massís de les Salines, el PEIN dels penya-segats de la Muga i la Reserva Natural de Fauna la Muga i Albanyà, que avui dia només són uns mots en els mapes.

La *Revista de Girona* presenta aquest dossier, que vol ser un gra de sorra en el coneixement d'aquest Empordà. Sabedors que allò que s'estima és allò que es coneix, us convidem a endinsar-vos a Salines Bassegoda en les properes pàgines.

Jesús Llauro i Sans.

*Geògraf i agent d'ocupació i desenvolupament local
de l'Associació Salines Bassegoda.*

(1) L'Associació Salines Bassegoda està formada pels 18 municipis de l'Alt Empordà que estan situats dintre del triangle que delimiten la N-II i la N-260: Agullana, Albanyà, Avinyonet de Puigventós, Biure, Boadella i les Escalles, Cabanelles, Cistella, Darnius, la Vajol, Lladó, Llers, Maçanet de Cabrenys, Navata, Pont de Molins, Sant Llorenç de la Muga, Terrades, Vilafant i Vilanant.

Salines Bassegoda

L'Empordà per descobrir